

UCHWAŁA

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

Protokolant Grażyna Niedziałkowska

w sprawie z powództwa P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w R.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
z udziałem E. Polska Spółki Akcyjnej z siedzibą w Z.
o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 9 czerwca 2016 r.,
zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 23 lutego 2016 r.,

"1. Czy przedsiębiorstwo energetyczne, spełniające warunki określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2005 r. Nr 62, poz. 552 ze zm.), wykonuje na podstawie art. 10 ust. 2 tej ustawy zadania sprzedawcy z urzędu - w zakresie zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104) - dla przyłączonych do sieci przesyłowej, znajdującej się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy, odnawialnych źródeł energii (art. 9a ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1977 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw)?

2. Czy "teren obejmujący obszar działania" przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu w zakresie zakupu energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w rozumieniu art. 9a ust. 6 Prawa energetycznego jest tożsamy z

obszarem działania przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo (operatora systemu dystrybucyjnego), z którego przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące zadania sprzedawcy z urzędu zostało wyodrębnione?".

podjął uchwałę:

Przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2005, Nr 62, poz. 552 ze zm.), jest zobowiązane do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci przesyłowej w miejscu znajdującym się na obszarze, na którym przedsiębiorstwo to wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu (art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 21, poz. 104) w związku z art. 9a ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw).

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 września 2013 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej jako Prezes URE) orzekł zawarcie pomiędzy Elektrownią P. S.A. - Grupa G. (obecnie E. Polska Spółka Akcyjna w Z., dalej jako zainteresowany), a P. Spółka Akcyjna z siedzibą w R. (dalej jako powód) umowy sprzedaży energii elektrycznej, wytwarzanej w odnawialnym źródle energii (dalej także jako OZE) - bloku energetycznym nr 9, opalanym biomasą, o mocy 205 MW, zlokalizowanym w elektrowni położonej w miejscowości Z.

Decyzja Prezesa URE została wydana w wyniku wniosku z 9 kwietnia 2013 r., złożonego przez zainteresowanego, który dotyczył rozstrzygnięcia w trybie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jednolity tekst:

Dz.U. z 2012 r., poz. 1059, dalej jako Prawo energetyczne lub PE) sporu pomiędzy przedsiębiorcami o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej, gdyż powód odmówił zawarcia z zainteresowanym ww. umowy twierdząc, że nie jest sprzedawcą z urzędu w rozumieniu art. 9a ust. 6 PE, zobowiązanym do zakupu energii wytwarzanej w odnawialnym źródle energii.

Prezes URE wskazał, że powód nie jest sprzedawcą z urzędu w rozumieniu art. 9i PE, nie został bowiem wyłoniony w drodze przetargu, ani też wyznaczony decyzją Prezesa URE na sprzedawcę z urzędu. Ciąży jednak na nim, na podstawie art. 9a ust. 6 PE, obowiązek zakupu energii wyprodukowanej w odnawialnym źródle energii. W ocenie Prezesa URE, stosownie do art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104, dalej jako ustawa nowelizująca z 2010 r.) do dnia wyłonienia sprzedawcy z urzędu, podmiotem zobowiązanym do zakupu energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE, przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej jest podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu. Prezes URE nie podzielił natomiast poglądu, że powód został zobowiązany do wykonywania zadań sprzedawcy z urzędu wyłącznie w zakresie określonym w przepisie przejściowym zawartym w ustawie z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2005 r. Nr 62, poz. 552 ze zm., dalej jako ustawa nowelizująca z 2005 r.). Prezes URE podkreślił, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2005 r. przedsiębiorstwo energetyczne wyodrębnione z przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, posiadające koncesję na obrót paliwami gazowymi lub energią elektryczną oraz zajmujące się sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom tych paliw lub energii, przyłączonym do sieci operatora systemu dystrybucyjnego było zobowiązane, w celu zapewnienia operatorowi systemu dystrybucyjnego niezależności pod względem formy prawnej w rozumieniu art. 9d ust. 1 PE, do dnia 30 czerwca 2007 r. świadczyć usługę kompleksową odbiorcom przyłączonym do sieci operatora tego systemu, niekorzystającym z prawa wyboru sprzedawcy. Natomiast, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r., przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w ust. 1, w okresie od 1 lipca 2007 r. do czasu wyznaczenia przez Prezesa URE lub wyłonienia

w drodze przetargu sprzedawcy z urzędu na zasadach określonych w art. 9i PE, wykonywać miało zadania sprzedawcy z urzędu dla odbiorców przyłączonych do sieci operatora systemu dystrybucyjnego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy nowelizującej z 2005 r. Na mocy zaś art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r., do dnia wyłonienia sprzedawcy z urzędu, podmiotem obowiązany do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w OZE, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE, przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej, jest podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu.

Odwołanie od decyzji Prezesa URE wniósł powód, zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w W. - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie powoda.

Sąd Okręgowy ustalił, że zainteresowany dysponuje koncesją na wytwarzanie energii elektrycznej z 20 października 1998 r., [...] (ze zm.) z okresem obowiązywania do 1 listopada 2025 r. Jeden z bloków energetycznych zainteresowanego (blok nr 9) opalany jest biomasą (źródło energii odnawialnej) i został przyłączony do sieci energetycznej P. S.A. Po uzyskaniu przez blok nr 9 technicznej stabilności pracy zainteresowany zaoferował powodowi zakup energii elektrycznej w trybie określonym w art. 9a ust. 6 PE. Powód odmówił zawarcia z zainteresowanym umowy, podnosząc, że nie jest sprzedawcą z urzędu, w rozumieniu art. 9a ust. 6 PE, zobowiązanym do zakupu energii wytwarzanej w OZE. Powód, będący przedsiębiorstwem posiadającym koncesję na obrót energią elektryczną, udzieloną decyzją Prezesa URE z 17 listopada 1998 r., (ze zm.), świadczy usługi kompleksowe odbiorcom w gospodarstwach domowych, niekorzystających z prawa wyboru sprzedawcy, a od 1 lipca 2007 r. wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu dla tych odbiorców. Powód został wyodrębniony z przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo i nie został wyznaczony przez Prezesa URE ani wyłoniony w przetargu na sprzedawcę z urzędu.

Sąd pierwszej instancji, oceniając tak ustalony stan faktyczny stwierdził, że powód pełni rolę sprzedawcy z urzędu w rozumieniu art. 3 pkt 29 PE z mocy samego prawa. Stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2005 r., przedsiębiorstwo spełniające wymienione w ww. przepisie wymagania było zobowiązane, do 30 czerwca 2007 r. świadczyć usługę kompleksową odbiorcom,

nie korzystającym z prawa wyboru sprzedawcy, przyłączonym do sieci operatora systemu dystrybucyjnego. Natomiast, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r., od 1 lipca 2007 r. przedsiębiorstwo takie, do momentu wyznaczenia lub wyłonienia sprzedawcy z urzędu, wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu dla odbiorców przyłączonych do sieci operatora systemu dystrybucji. Jednym z zadań tak zdefiniowanego przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu jest obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej w OZE, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE.

Sąd Okręgowy, odwołując się do art. 11 ust. 4 ustawy nowelizującej z 2005 r. stwierdził, że do czasu wyznaczenia lub wyłonienia sprzedawcy z urzędu obowiązek, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE spoczywa na przedsiębiorstwach energetycznych zobowiązanych na podstawie art. 9 ustawy nowelizującej z 2005 r. do zawarcia umowy sprzedaży z odbiorcami energii elektrycznej albo na podstawie art. 10 ustawy nowelizującej z 2005 r. do świadczenia usługi kompleksowej. Zatem w świetle wykładni językowej obowiązek nabywania energii pochodzącej z OZE dotyczył tylko sytuacji, w których wytwórca energii był przyłączony do sieci dystrybucyjnej przedsiębiorstwa. Sąd pierwszej instancji podkreślił jednakże, że na mocy ustawy nowelizującej z 2010 r. wprowadzony został wyraźny obowiązek zakupu energii elektrycznej z OZE od wytwórców przyłączonych do sieci przesyłowej. Obowiązkiem tym, na mocy art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r., został objęty także podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu, zaś ze znowelizowanego art. 9a ust. 6 PE wynika obowiązek nabycia energii od wytwórcy przyłączonego do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej

W ocenie Sądu Okręgowego, art. 11 ustawy nowelizującej z 4 marca 2005 r. stracił aktualność na rzecz nowej regulacji, w świetle której należy nabywać energię elektryczną wyprodukowaną przez podmiot przyłączony do obu rodzajów sieci. Jednak z uwagi na fakt, iż art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. nie został wyeliminowany z obrotu prawnego, podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu ma obowiązek nabywania energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Gdyby bowiem ograniczyć ww. obowiązek jedynie do sieci dystrybucyjnej, stałby się on iluzoryczny, gdyż nie istniałby sprzedawca zobowiązany do nabycia takiej energii.

Powyższe rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do konkluzji, że powód może być zobowiązany do nabycia energii elektrycznej, gdyż blok nr 9 funkcjonujący w ramach przedsiębiorstwa zainteresowanego znajduje się na obszarze faktycznego działania powoda, który na tym terenie jest jedynym podmiotem wykonującym funkcję operatora sieci dystrybucyjnej, wykonującym obowiązki sprzedawcy z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 23 lutego 2016 r., z uwagi na wątpliwości, które pojawiły się przy dokonywaniu wykładni przepisów prawa, stanowiących podstawę do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, postanowił przekazać Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia następujące zagadnienia prawne: „Czy przedsiębiorstwo energetyczne, spełniające warunki określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz ustawy- Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2005 r. Nr 62, poz. 552 ze zm.), wykonuje na podstawie art. 10 ust. 2 tej ustawy zadania sprzedawcy z urzędu - w zakresie zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104) - dla przyłączonych do sieci przesyłowej, znajdującej się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy, odnawialnych źródeł energii (art. 9a ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw)?” oraz „Czy ‘teren obejmujący obszar działania’ przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu w zakresie zakupu energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w rozumieniu art. 9a ust. 6 Prawa energetycznego jest tożsamy z obszarem działania przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo (operatora systemu dystrybucyjnego), z którego przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące zadania sprzedawcy z urzędu zostało wyodrębnione?”.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód z mocy art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r. wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu w rozumieniu art. 3

pkt 29 PE, nie będąc takim sprzedawcą wyznaczonym przez Prezesa URE lub wyłonionym w drodze przetargu w trybie przewidzianym w art. 9i PE. Następnie Sąd Apelacyjny podkreślił, że obowiązek nabycia energii nałożony na sprzedawcę z urzędu w rozumieniu art. 9a ust. 6 PE odnosi się do OZE przyłączonych do sieci znajdujących się na obszarze działania sprzedawcy z urzędu. Został on jednak zmodyfikowany przez art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. w ten sposób, że także podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu został zobowiązany do zakupu energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci, do której przyłączeni są odbiorcy energii elektrycznej, z którymi przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek zawrzeć umowę sprzedaży albo którym ma świadczyć usługę kompleksową. Natomiast ustawa nowelizująca z 2010 r. ukształtowała obowiązek z art. 9a ust. 6 PE w ten sposób, że obowiązek nabycia energii z OZE dotyczy źródeł przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej, znajdujących się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy. Również przepis przejściowy - art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. - zakłada, że podmiotem zobowiązanym do zakupu energii wytworzonej w OZE, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE, ze źródeł przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej do dnia wyznaczenia lub wyłonienia sprzedawcy z urzędu jest podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu.

Sąd drugiej instancji zaznaczył, że prezentowana powyżej dwutorowość ustawy nowelizującej z 2005 r. wynika z tego, że podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu nie działa na ustawowo zdefiniowanym „obszarze działania”, co jest podstawą do wyznaczenia lub wyłonienia sprzedawcy z urzędu w trybie art. 9i PE.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że art. 10 ustawy nowelizującej z 4 marca 2005 r. stanowił o obowiązku nabycia energii elektrycznej z OZE w ujęciu podmiotowym i to jedynie ze źródeł przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, a nie przesyłowej, natomiast ustawa nowelizująca rozszerzyła obowiązek zakupu o źródła przyłączone do sieci przesyłowej.

Określenie „obszar działania sprzedawcy” pozostaje nieadekwatne do przedsiębiorcy wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu. Art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. nie stanowi także wprost o tym, który z przedsiębiorców

wykonujących zadania sprzedawcy z urzędu ma realizować obowiązek zakupu energii wobec OZE przyłączonych do sieci przesyłowej.

Sąd Apelacyjny, w obliczu twierdzeń Prezesa URE oraz Sądu Okręgowego, że podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu musi nabywać energię od przedsiębiorstw przyłączonych do sieci przesyłowej, podkreślił, że powinno być dojdzie do wyznaczenia sprzedawcy z urzędu w rozumieniu art. 9i PE, gdyż pozwoliłoby to jednoznacznie określić podmiot obciążony ww. obowiązkiem. Natomiast przepisy przejściowe ze swej istoty normują jedynie stan istniejący do chwili zakończenia procedury wyboru sprzedawcy z urzędu, nie muszą zatem mieć kompleksowego charakteru.

W ocenie Sądu Apelacyjnego możliwe jest także przyjęcie, że art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. w związku z art. 10 i art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r., nie reguluje w sposób kompletny zagadnienia podmiotu zobowiązanego do zakupu energii elektrycznej pochodzącej z OZE przyłączonego do sieci przesyłowej, wbrew intencjom ustawodawcy. Można argumentować, że przepisy przejściowe powinny regulować sytuację podmiotów zobowiązanych do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w OZE przyłączonych do sieci przesyłowej w sposób pełny, szczególnie w sytuacji gdy z brzmienia przepisów przed nowelizacją z 2010 r. obowiązek taki jednoznacznie nie wynikał. Przyjęcie powyższego założenia wywołałoby konieczność sięgnięcia do argumentacji celowościowej albo wypełnienia luk w prawie przez zastosowanie *analogia legis* i ustalenie kryteriów określenia podmiotu zobowiązanego do zakupu energii elektrycznej z OZE przyłączonego do sieci przesyłowej. Zawodne w tych okolicznościach będzie kryterium przyłączenia do sieci dystrybucyjnej. Kryterium obszaru działania będzie natomiast trudne do zastosowania, gdyż wymagałoby sięgnięcia do treści koncesji dystrybutorów. W przypadku bowiem sprzedawców ogólnokrajowych dla OZE przyłączonych do sieci przesyłowej mogłoby być potencjalnie kilka podmiotów wykonujących zadania sprzedawcy z urzędu. Nawet w przypadku ustalenia faktycznego przebiegu sieci dystrybucyjnej istnieje ryzyko pokrywania się dwóch sieci dystrybucyjnych. Sąd Apelacyjny podkreślił jednak, że odwoływanie się do wykładni celowościowej lub zasady analogii godzi w zasadę wolności gospodarczej. Nie negując istnienia ważnego interesu publicznego Sąd Apelacyjny podkreślił, że

uregulowania niepozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu zobowiązanego do nabycia energii wytworzonej w OZE przyłączonego do sieci przesyłowej budzą poważne wątpliwości.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Przedłożone na podstawie art. 390 k.p.c. zagadnienie prawne dotyczy nowego problemu prawnego, którego rozstrzygnięcie nie jest możliwe w oparciu o dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego. Uzasadniało to udzielenie odpowiedzi na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego, mimo pewnych zastrzeżeń co do adekwatności i kompletności ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, istotnych dla rozwiązania objętych tym pytaniem problemów, jak również sposobu prezentacji wyводу jurydycznego (w tym zakresie zob. orzecznictwo przedstawione w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 20 maja 2014 r., I PZP 1/14, LEX nr 1515452).

Mając na względzie, że problem prawny objęty zakresem przedstawionego zagadnienia prawnego dotyczy kwestii wykonywania zadania sprzedawcy z urzędu (w zakresie zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii) w odniesieniu do źródeł takiej energii przyłączonych do sieci przesyłowej, należało ustalić: 1) czy powód wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu?; 2) na jakim obszarze?; 3) gdzie zlokalizowane jest przyłączenie zainteresowanego do sieci przesyłowej?; 4) czy lokalizacja ta pokrywa się z obszarem działania powoda jako podmiotu wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu?

Z wiążących dla Sądu Najwyższego ustaleń faktycznych postępowania sądowego wynika, że: 1) powód został wyodrębniony z przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo; 2) powód wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu (uzasadnienie postanowienia, s. 19). W odniesieniu do pozostałych okoliczności faktycznych istotnych dla rozpoznania sprawy, w której przedłożono zagadnienie prawne, z podzielonych przez Sąd Apelacyjny ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że: a) odnawialne źródło energii zlokalizowane jest „w obszarze faktycznego działania powoda” (uzasadnienie postanowienia, s. 12 oraz s. 26); b) powód jest „jedynym operatorem sieci dystrybucyjnej na terenie Gminy P. [...],

na którym ciąży obowiązek sprzedawcy z urzędu” (uzasadnienie postanowienia, s. 13); c) OZE zlokalizowane jest na terenie tej gminy; d) powód został wyodrębniony z jedyne go operatora sieci dystrybucyjnej na terenie Gminy P., na obszarze której usytuowane jest OZE (uzasadnienie postanowienia, s. 26). Ustalenia te, choć nie pokrywają się z wymienionymi wyżej podstawami faktycznymi zastosowania przepisów wywołujących wątpliwości interpretacyjne Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy uznał za wystarczające do stwierdzenia, że przedłożony powołanym postanowieniem problem prawny ma walor istotnego zagadnienia prawnego w sprawie zawisłej przed Sądem Apelacyjnym.

Ustawa nowelizująca z 2005 r. wprowadziła do Prawa energetycznego instytucję sprzedawcy z urzędu (art. 3 pkt 29 PE), jako podmiotu mającego przede wszystkim obowiązek zapewnienia świadczenia usługi kompleksowej i zawarcia umowy kompleksowej z odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, które nie korzysta z prawa wyboru sprzedawcy i jest przyłączone do sieci innego przedsiębiorstwa energetycznego, wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu (art. 5a PE). Jednocześnie, ustawodawca nałożył na przedsiębiorstwo energetyczne będące sprzedawcą z urzędu obowiązek niezwiązany ze sprzedażą energii, lecz jej zakupem. Na mocy art. 9a ust. 6 PE sprzedawca z urzędu został zobowiązany do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w tych odnawialnych źródłach energii, które są przyłączone do sieci energetycznej znajdującej się na obszarze, na którym działa sprzedawca z urzędu. Należy zatem odróżniać obowiązki ciążące na sprzedawcy z urzędu w stosunku do nabywców energii od publicznoprawnych obowiązków ciążących na sprzedawcy z urzędu w stosunku do innych uczestników rynku. Tylko w przypadku tych pierwszych przedsiębiorstwo obrotu występuje w charakterze „sprzedawcy z urzędu”. Bezprzedmiotowe jest więc rozważanie, czy powód ma status sprzedawcy z urzędu w odniesieniu do zainteresowanego (będącego wytwórcą energii).

Ponieważ status sprzedawcy z urzędu przedsiębiorstwo energetyczne uzyskuje w trybie uregulowanym w art. 9i PE, dla zapewnienia skuteczności rozwiązaniom normatywnym nakładającym na sprzedawcę z urzędu szereg obowiązków konieczne było wprowadzenie rozwiązań przejściowych. Znajdują one zastosowanie do czasu wyznaczenia sprzedawców z urzędu w przewidzianym do

tego trybie. Stosowną regulację zawiera art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r. Przepis ten stanowi o tym, które przedsiębiorstwa energetyczne będą wykonywać w „okresie przejściowym” (tj. do czasu wyznaczenia sprzedawców z urzędu lub wyłonienia ich w drodze przetargu) zadania sprzedawcy z urzędu oraz w stosunku do jakich odbiorców. Z przepisu tego wynika, że zadania sprzedawcy z urzędu wykonują przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2005 r.. Zadania te wykonują tylko w odniesieniu do odbiorców przyłączonych do sieci operatora systemu dystrybucyjnego, który wchodził w skład tego samego zintegrowanego pionowo przedsiębiorstwa energetycznego, z którego przedsiębiorstwo obrotu zostało wyodrębnione.

Unormowanie wynikające z art. 10 ustawy nowelizującej z 2005 r. (odnoszące się do identyfikacji przedsiębiorstw wykonujących zadania sprzedawcy z urzędu) uzupełniał art. 11 tej ustawy. Zawierał on regulację dotyczącą wykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE, we wspomnianym powyżej „okresie przejściowym”. Z art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. wynikało, że: 1) obowiązek z art. 9a ust. 6 PE obciążał przedsiębiorstwa energetyczne, o których mowa w art. 9 albo art. 10 ustawy nowelizującej z 2005 r., 2) obowiązek dotyczył tylko określonej kategorii odnawialnych źródeł energii.

Art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. odsyłał – w zakresie odnoszącym się do identyfikacji przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu – do art. 10 ust. 2 tej ustawy, który to przepis z kolei odwołuje się do art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2005 r. Z przepisów tych wynika, że zadania sprzedawcy z urzędu wykonuje przedsiębiorstwo energetyczne, które zostało wyodrębnione z przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo w celu zapewnienia operatorowi systemu dystrybucyjnego niezależności. W niniejszej sprawie jest niesporne, że powód jest przedsiębiorstwem energetycznym, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2005 r.

W dalszej kolejności z art. 11 ustawy z 2005 r. wynikało, że przedsiębiorstwo energetyczne takiej jak powód ma obowiązek nabywania energii elektrycznej z tych odnawialnych źródeł energii, które przyłączone są do tej sieci, do której przyłączeni są odbiorcy energii elektrycznej, wobec których przedsiębiorstwo to pełni obowiązki sprzedawcy z urzędu. O ile zatem art. 9a ust. 6 PE przewidywał obowiązek

nabywania energii z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do jakiejkolwiek sieci na obszarze, na którym przedsiębiorstwo energetyczne działa w charakterze sprzedawcy z urzędu, o tyle - przy literalnej wykładni - art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. ograniczał zakres zastosowania art. 9a ust. 6 PE (do przedsiębiorstwa wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu) tylko do tych OZE, które przyłączone były do tej samej sieci, co odbiorcy energii, wobec których wspomniane zadania przedsiębiorstwo to miało wykonywać. Przy takiej wykładni art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r., zakres przedmiotowy obowiązku zakupu energii z OZE przez przedsiębiorstwo pełniące obowiązki sprzedawcy z urzędu był węższy od zakresu tego obowiązku dla przedsiębiorstwa energetycznego będącego sprzedawcą z urzędu (wybrany albo wyznaczony przez Prezesa URE w odpowiednim trybie).

Treść obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii została zmodyfikowana na podstawie ustawy nowelizującej z 2010 r. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 9a ust. 6 PE, obowiązek taki spoczywa na sprzedawcy z urzędu w odniesieniu do energii wytworzonej w tych źródłach energii, które przyłączone są do sieci dystrybucyjnej lub do sieci przesyłowej znajdującej się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy z urzędu. Zmianie treści art. 9a ust. 6 PE (adresowanego do sprzedawcy z urzędu) towarzyszył kolejny przepis przejściowy - art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. Normuje on kwestię zakupu energii wytworzonej w odnawialnym źródle energii do czasu wyłonienia przez Prezesa URE sprzedawców z urzędu. Jego zakres podmiotowy i przedmiotowy dotyczy zatem tej samej materii, co art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. Zgodnie z art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r., do dnia wyłonienia sprzedawcy z urzędu to na przedsiębiorstwie energetycznym wykonującym zadania sprzedawcy z urzędu ciąży obowiązek, o którym mowa w art. 9a ust. 6 PE. Przepis art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. normuje nie tylko zakres podmiotowy obowiązku zakupu energii ze źródeł odnawialnych ale także jego zakres przedmiotowy. Nie modyfikuje przy tym treści tego obowiązku w stosunku do art. 9a ust. 6 PE, lecz w stosunku do art. 11 ustawy nowelizującej z 2005 r. Dlatego między art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. (w związku z art. 9a ust. 6 PE w brzmieniu nadanym tą ustawą) a art. 11 ustawy z 2005 r. (w związku z

art. 9a ust. 6 PE w brzmieniu nadanym tą ustawą) zachodzi relacja objęta zasadą *lex posterior derogat legi priori* (jak słusznie przyjął Sąd pierwszej instancji).

Z art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. w związku z art. 9a ust. 6 PE wynika, że na przedsiębiorstwie energetycznym wykonującym zadania sprzedawcy z urzędu ciąży obowiązek zakupu energii wytworzonej w odnawialnym źródle energii bez względu na to, czy źródło to przyłączone jest do sieci dystrybucyjnej czy przesyłowej. To ten przepis wyznacza - w stanie prawnym sprawy - treść obowiązku zakupu energii wytworzonej w OZE dla przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu. Natomiast art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r. nadal normuje kwestię, które przedsiębiorstwo energetyczne wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu oraz w stosunku do kogo (odbiorców przyłączonych do sieci operatora systemu dystrybucyjnego, z którego takie przedsiębiorstwo obrotu zostało wyodrębnione).

Do rozstrzygnięcia pozostaje jedynie kwestia prawna, jak należy rozumieć zawarte w art. 9a ust. 6 PE (do którego odsyła art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r.) sformułowanie „teren obejmujący obszar działania tego sprzedawcy”. W ocenie Sądu Najwyższego, skoro obowiązek z art. 9a ust. 6 PE ciąży na przedsiębiorstwie energetycznym będącym sprzedawcą z urzędu, to „obszarem działania tego sprzedawcy” jest tylko taki obszar, na którym przedsiębiorstwo energetyczne działa w charakterze sprzedawcy z urzędu. Ponieważ w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie wybrano ani nie wyznaczono sprzedawców z urzędu, „obszar działania tego sprzedawcy” należy ustalać z uwzględnieniem regulacji przejściowych zawartych w ustawach nowelizujących z 2005 r. oraz 2010 r.

W związku z tym należy ponownie przypomnieć, że ze znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie art. 10 ustawy nowelizującej z 2010 r. wynika, że do dnia wyłonienia sprzedawcy z urzędu, przedsiębiorstwem energetycznym zobowiązanym do zakupu energii od OZE na zasadach art. 9a ust. 6 PE jest „podmiot wykonujący zadania sprzedawcy z urzędu”. Natomiast o tym, jaki podmiot wykonuje te zadania rozstrzyga (nadal) art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2005 r., ponieważ przepis ten nie został uchylony (wprost lub w sposób dorozumiany) przez ustawę nowelizującą z 2010 r. Z art. 10 ust. 2 ustawy

nowelizującej z 2005 r. w związku z art. 10 ust. 1 tej ustawy wynika w sposób jednoznaczny, że przedsiębiorstwo energetyczne, działające w segmencie obrotu, wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu w stosunku do odbiorców przyłączonych do sieci tego podmiotu, z którego wyodrębniono „wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu”. Zatem to sieć operatora systemu dystrybucyjnego (tworzącego wcześniej, wraz z przedsiębiorstwem obrotu obciążonym obowiązkiem z art. 9a ust. 6 PE, zintegrowane pionowo przedsiębiorstwo energetyczne) stanowi obszar działania przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się obrotem energią, na którym wykonuje ono (przejściowo) zadania sprzedawcy z urzędu. Nie można natomiast traktować jako takiego obszaru całego obszaru kraju, na którym przedsiębiorstwo obrotu może prowadzić działalność handlową.

Skonkludować zatem należy, że przedsiębiorstwo energetyczne, które na podstawie art. 10 ustawy nowelizującej z 2005 r. wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu, jest zobowiązane do zakupu energii z OZE na podstawie art. 10 ustawy z 2010 r. w zw. z art. 9a ust. 6 PE wytworzonej w tych źródłach odnawialnych, które są przyłączone do sieci przesyłowej na terenie, na którym zlokalizowana jest sieć operatora systemu dystrybucyjnego wchodzącego w skład zintegrowanego pionowo przedsiębiorstwa energetycznego, z którego wyodrębniono podmiot zajmujący się obrotem energią.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały.